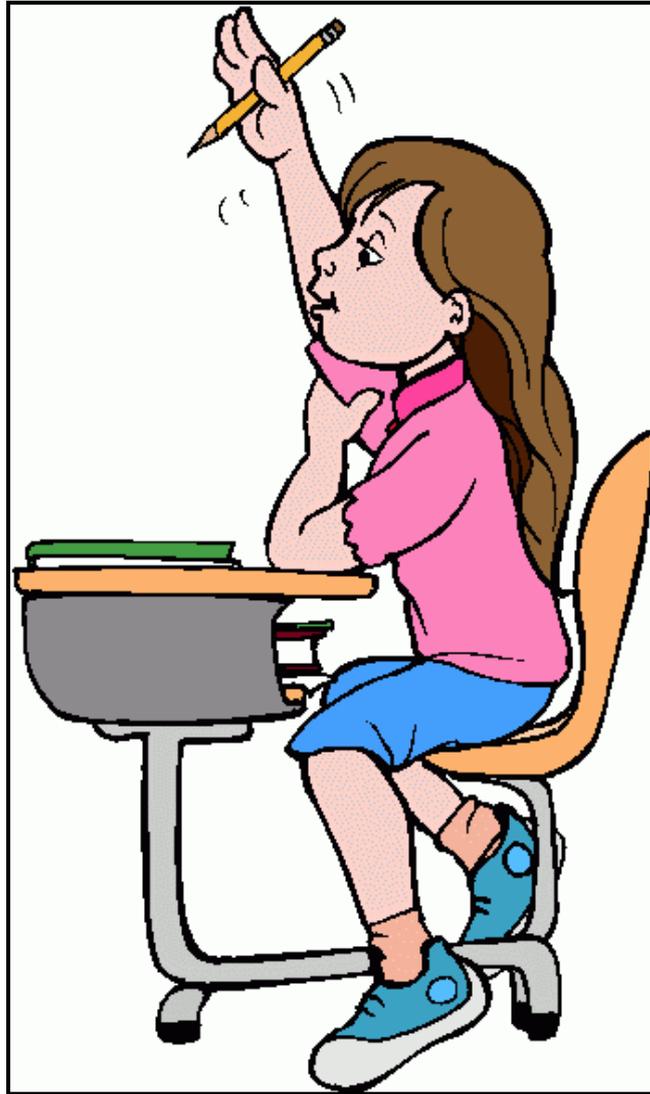


Sórtáilte



Clár Litrithe
Leabhar 4

Ainm _____ Rang _____



A Thuismitheoir:

Leanann an Clár Litrithe Obair Bhaile seo cur chuige Fónaic Theangeolaíochta a chuireann béim ar an chéad dul síos ar na fóinéimeanna (fuaimeanna aonaracha) i bhfocail agus iarrann sé ar na daltaí na graiféimeanna éagsúla (litreacha aonarach nó grúpaí litreacha) a dhéanann na fuaimeanna sin. Trí fhocail a fhiosrú agus de réir mar a chuireann na daltaí aithne ar na an Ghaeilge, bíonn an fhios ag na daltaí go dtéann patrúin nó grúpaí litreacha le chéile leis na fuaimeanna difriúla sa Ghaeilge agus úsáideann siad an t-eolas seo le 'trial a bhaint' as focail a litriú dóibh féin. Ag brath ar an mhúinteoir s'acu, seans go n-úsáidfidh an dalta ainm na litreach nó seans go ndearfaidh siad an fhuaim is coitianta a théann leis an litir sin. Ar aon nós, cibé dóigh a ndeir do pháiste an 'litir', lig di/dó na fuaimeanna sa Ghaeilge a fhiosrú é/í féin.

Ag tógáil ar an obair a rinneadh sa seomra ranga, iarann an leabhar obair bhaile ar na daltaí focail áirithe a shórtáil ag brath ar na graiféimeanna (litreacha aonair nó grúpaí litreacha) a théann leis an sprioc-fhóinéim (fuaim). Seans gur mhaith le do pháiste na focail a fhoghlaim chomh maith, ach ní gá sin; is é atá ar bun againn anseo ná cuidiú leis na páistí aithne a chur ar na graiféimeanna éagsúla (litreacha aonair nó grúpaí litreacha) a théann le gach fóinéim agus an muinín a fhorbairt le tabhairt faoi fhocail a litriú mar gheall ar an fheasacht seo. Tá Focail Ard-mhnicíochta san áireamh i gcomhair le habairt deachtaithe a ligfidh do na daltaí an obair fhónaice s'acu a nascadh leis na focail is coitianta sa Ghaeilge.

Táthar ag súil is go mbeidh na daltaí níos tugtha don chur chuige seo agus go bhforbróidh a scileanna litrithe, gan an bhéim chéanna ar fhocail agus patrúin a fhoghlaim de ghlanmheabhair. De réir mar a oibríonn na páistí tríd na leabhair, táimid muiníneach go méadóidh an tuiscint s'acu ar fhuaimneanna coitianta agus patrúin litrithe agus go dtosóidh siad ar an eolas seo a úsáid ina ngnáth-scríbhneoireacht.

This Homework Spelling Programme follows the Linguistic Phonics approach which places initial emphasis on the phonemes (individual sounds) in words and asks the pupils to explore the various graphemes (individual letters or groups of letters) that make those sounds. Through trial and error, and increasing familiarity, the children learn to associate various letter patterns or groupings with the various sounds that make up the Irish language and use this knowledge to 'have a go' at spelling words for themselves. Depending on the child's teacher, the children may use the letter name or they may simply reiterate the most common sound associated with that letter. Either way, whichever way your child pronounces the 'letter', allow her/him to explore the sounds of the Irish language him/herself.

This homework book, therefore, following on from the work carried out in class, simply asks the pupils to sort out the various words depending on the various graphemes (individual letters or letter patterns) associated with the target phoneme (sound). Your child might want to learn the words as well, but that is not essential; what we are aiming for is that each child becomes familiar with the various graphemes (individual letters or group of letters) associated with each phoneme (sound) and develop the confidence to try to spell words based on this familiarity. We have included some High Frequency Words as well as a sentence for dictation which will allow the pupils to integrate their phonic work with the more common words that occur most frequently in the Irish language.

Hopefully, this spelling programme will engage the pupils more in learning to spell well, with less of an emphasis on rote learning of words and patterns. As the children work through each of the books, we are confident that their knowledge of common sounds and spelling patterns will increase and they will begin to use this knowledge naturally in their everyday writing.

Conor McPhillips
2017

Liosta 1: Ilsiollach - gairid le deireadh ghuta nó chonsain

Níl sonas ann mar tá gorta mór ann.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

anam	cine	liric	asfalt	sula
cime	vinil	acra	gorta	sonas

guta

consan

FAM

níl _____

mór _____

ann _____

Deachtú:

Níl sonas ann mar tá gorta mór ann.

Liosta 2: Ilsiollach - fada le deireadh ghuta nó chonsain

Tá ráfla ann go bhfuil ulpóg ar an asal.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

ulpóg	pigmí	bradán	ráfla	ózón
tatú	brabús	múnla	asal	flóra

guta

consan

FAM

ann _____

go _____

bhfuil

Deachtú:*Tá ráfla ann go bhfuil ulpóg ar an asal.*

Liosta 3: Ilsiollach - 2 shiolla nó 3 shiolla

Tá amparán ag an impire ar an troscán.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

amparán	coscán	bricíní	palandróm	marmar
troscán	folúntas	basún	mantal	impire

2 shiolla

3 shiolla

FAM

tá _____
 ag _____
 ar _____
 an _____

Deachtú:

Tá amparán ag an impire ar an troscán.

Liosta 4: Litreacha dúbailte 'll', 'nn' agus 'rr'

Rinne mé ullmhúchán thar barr agus fuair mé bronntanas.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

ullmhúchán	crannóg	allta	srannfach
forrán	cillín	ganntanas	barr
bronntanas	corróg	borróg	mogall

'll'

'nn'

'rr'

FAM

rinne _____ thar _____ fuair _____

Deachtú:

Rinne mé ullmhúchán thar barr agus fuair mé bronntanas.

Liosta 5: Fuaimeanna déanta le níos mó ná litir amháin 'bh' agus 'mh'

*Tá do**bh**archú sam**h**nasach sa da**bh**ach, déanfaidh mé cla**m**hsán.*

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

gabhdán	samhnasach	ábhar	comhaltas	dabhach
amhrasach	dobharchú	umhal	rabhadh	clamhsán

'bh'

'mh'

FAM

déanfaidh

Deachtú:

*Tá do**bh**archú sam**h**nasach sa da**bh**ach, déanfaidh mé cla**m**hsán.*

Liosta 6: Fuaimeanna déanta le níos mó ná litir amháin 'ch' agus 'th'

Beidh achrann ag an óglach leis an snáthadán armúrtha.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

achrann	dóchas	snáthadán	tromlach
fithis	scartha	óglach	parthas
armúrtha	struchtúr	bothóg	scannalach

'ch'

'th'

FAM

beidh

Deachtú:

Beidh achrann ag an óglach leis an snáthadán armúrtha.

Liosta 7: Consain chaola 't' agus 's'

Is míorúilt é go bhfuil a lán caisearbhán ag fás go flúirseach sa séipéal.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

baeite	caisearbhán	fóirsteanach	séipéal
bruitíneach	anailís	míorúilt	sealadach
foinse	déistineach	flúirseach	toilteanach

't caol'

's caol'

FAM

is _____

fás _____

bhfuil

Deachtú:

Is míorúilt é go bhfuil a lán caisearbhán ag fás go flúirseach sa séipéal.

Liosta 8: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'á'.

Tá an cóipeálaí ag reáchtáil thart ar an stáitse faoin áirse.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

ceimiceán	díleá	láidreacht	fíneálta
áirse	foláireamh	taispeántas	stáitse
daonáireamh	cóipeálaí	sáiste	reáchtáil

'ái'

'eá'

FAM

thart

faoin

Deachtú:

Tá an cóipeálaí ag reáchtáil thart ar an stáitse faoin áirse.

Liosta 9: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'bh' leathan.

Gheobhaidh an comhairleoir cumhacht ar an urlabhraí.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

ceobhrán	gheobhaidh	cumhacht	tuigbheáil
cleamhnas	comhairleoir	urlabhraí	macasamhail

'mh'

'bh'

Deachtú:

Gheobhaidh an comhairleoir cumhacht ar an urlabhraí.

Liosta 10: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'h'.

Tiocfaidh an meitheal agus brisfidh siad an eochair.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

beatha	eochair	maitheas	tiocfaidh
machaire	féitheog	oideachas	druidfidh
brisfidh	seasfaidh	síochánta	meitheal

'th'

'ch'

'f'

FAM

an _____ agus _____ siad _____

Deachtú:

Tiocfaidh an meitheal agus brisfidh siad an eochair.

Liosta 11: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'ái'.

Tá na haingil ar stailc sna Flaithis mar ní thig leo cráifeacht a láimhseáil.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

áibhéil	coinneáil	easláinte	dúshraith
aibhinne	cráifeacht	stailc	tuigbheáil
cleiteáil	flaithis	láimhseáil	iontráil

'aí'

'ái'

'eái'

FAM

sna _____ thig _____ leo _____

Deachtú:

Tá na haingil ar stailc sna Flaithis mar ní thig leo cráifeacht a láimhseáil.

Liosta 12: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'a'.

Sin girseeach aibí ag ithe spaigití agus sin a bagáiste.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

spaigití	leiceann	citseap	fairsing
sreang	aibí	girseach	bagáiste
seacláid	scoláire	caibidil	pasáiste

'aí'

'ea'

'ái'

FAM

sin _____

agus _____

ithe _____

Deachtú:

Sin girseach aibí ag ithe spaigití agus sin a bagáiste.

Liosta 13: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'óí'.

Tá an domhan ag croitheadh leis an réabhlóid ó na bocóidí.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

croitheadh	éabhlóid	stoith	cloicheán
bocóidí	moing	réabhlóid	seafóid
bóitheach	troigh	troitheáin	balscóid

'oi'

'óí'

FAM

domhan

Deachtú:

Tá an domhan ag croitheadh leis an réabhlóid ó na bocóidí.

Liosta 14: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'mh' caol.

Tá an veidhleadóir naimhdeach iontach neirbhíseach.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

caomhnóir	vacsáin	doimhneacht	naimhdeach	veigeatórach
veilbhít	deimhneach	príobháideach	scríbhneoireacht	taibhreamh
aibhléis	neirbhíseach	veirteabra	cuimhneach	veidhleadóir

'bh'

'mh'

'v'

FAM

iontach _____

Deachtú:

Tá an veidhleadóir naimhdeach iontach neirbhíseach.

Liosta 15: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'é'.

Bhí círéib ann gan réiteach ansin chuala siad pléascán.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

aigéad	limistéar	círéib	éanadán
cáipéis	ciclipéid	pléascán	éifeacht
réiteach	ailigéadar	dréacht	pléisiúr

'éi'

'éa'

FAM

chuala

Deachtú:

Bhí círéib ann gan réiteach ansin chuala siad pléascán.

Liosta 16: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'o'.

Tá an rinceoir ag damhsa ar an tarracoir ar an teorainn in aice le foirgneamh.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

aibreog	tuismitheoir	teorainn	oisre
bríceadóir	aibhleoga	cuiditheoir	siopadóir
coincheap	dathadóir	foirgneamh	teocht
teoiric	foilseachán	tarracóir	rinceoir

'óí'

'oí'

'eoi'

'eo'

FAM

damhsa

Deachtú:

Tá an rinceoir ag damhsa ar an tarracóir ar an teorainn in aice le foirgneamh.

Liosta 17: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'u'.

Tá coisí agus iománaí ag caitheamh buimpéisí.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

ciontach	buiséad	iománaí	cuidiúil
coisc	ciotach	soiscéal	soiléirigh
buingléir	coisí	buimpéisí	tionscadal

'ui'

'io'

'oi'

FAM

caitheamh _____

Deachtú:

Tá coisí agus iománaí ag caitheamh buimpéisí.

Liosta 18: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'i'.

Tá sé doiléir ach is maith leis an hiodra fuidreamh agus uibheacha san oideas.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

cuibhreann	loinnir	spiorad	sprioc
fionnadh	fuidreamh	oideas	uibheacha
doiléir	hiodra	muinchille	roinnt

'ui'

'io'

'oi'

FAM

maith _____

Deachtú:

Tá sé doiléir ach is maith leis an hiodra fuidreamh agus uibheacha san oideas.

Liosta 19: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'ó'.

Bhí niúmóine ar an antalóp agus chuaigh sé chuig cógaslann le próitéin a fháil.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

antalóp	próitéin	sacsafón	casóg
niúmóine	cógaslann	crosóg	próiseas
fóirsteanach	móinéar	sóisear	mótarbhealach

'ó'

'óí'

FAM

chuaigh

fháil

Deachtú:

Bhí niúmóine ar an antalóp agus chuaigh sé chuig cógaslann le próitéin a fháil.

Liosta 20: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'ú'.

Is annamh a bhíonn faoiseeamh orm agus mé ag ceapadh babún bródúil.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

agallamh	clúiteach	trealamh	léiriú
smaoineamh	machnamh	seicheamh	scanradh
alpadh	faoiseamh	gléasadh	foirgneamh
bródúil	ceapadh	drisiúr	annamh

'amh'

'adh'

'eamh'

'úil'

FAM

bhíonn

Deachtú:

Is annamh a bhíonn faoiseamh orm agus mé ag ceapadh babún bródúil.

Liosta 21: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'í'.

Ní dheachaigh an billiúnaí chuig foraois anuraidh.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

aclaí	tosaigh	rachaidh	críochnaigh
ceannaigh	amscaí	scaoil	dheachaigh
gheobhaidh	foraois	amhlaidh	gailearaí
cathaoir	anuraidh	billiúnaí	saoirse

'aí'

'aidh'

'aoi'

'aigh'

Deachtú:

Ní dheachaigh an billiúnaí chuig foraois anuraidh.

Liosta 22: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'r'.

Bhí an gníomhaire ag gnúsachtach ag an ríomhaire.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

gnáthóg	radaitheoir	cnapánach	ríomhaire
radharcra	cnámharlach	ríchathaoir	gníomhaire
cneasta	rámhaigh	gnúsachtach	reoiteoir

'r'

'n'

Deachtú:

Bhí an gníomhaire ag gnúsachtach ag an ríomhaire.

An fhóinéim 'b' le fuaim sa bhreis

Bíonn fuaim sa bhreis ag tús na bhfocal seo.

bádóireacht	_____	_____	_____
bainisteoir	_____	_____	_____
bainniúil	_____	_____	_____
bainteach	_____	_____	_____
bainteoir	_____	_____	_____
báistiúil	_____	_____	_____
baoi	_____	_____	_____
baoite	_____	_____	_____
baolach	_____	_____	_____
buille	_____	_____	_____

An fhóinéim 'c' le fuaim sa bhreis

Bíonn fuaim sa bhreis ag tús na bhfocal seo.

ceallaigh	_____	_____	_____
ceallafán	_____	_____	_____
ceangailte	_____	_____	_____
ceannaigh	_____	_____	_____
ceannaire	_____	_____	_____
ceannasaí	_____	_____	_____
ceanúil	_____	_____	_____
ceapadh	_____	_____	_____
ceardaí	_____	_____	_____
cearnach	_____	_____	_____
ceartaigh	_____	_____	_____
ceartúchán	_____	_____	_____
ceobhrán	_____	_____	_____
ceoltóir	_____	_____	_____
ciontach	_____	_____	_____
ciorclaigh	_____	_____	_____
ciotóg	_____	_____	_____
eisceacht	_____	_____	_____

An fhóinéim 'eo' le fuaim sa bhreis

Bíonn fuaim sa bhreis sna focail seo.

ainneoin	_____	_____	_____
bainisteoir	_____	_____	_____
cainteoir	_____	_____	_____
ceolaire	_____	_____	_____
cuisneoir	_____	_____	_____
deoraí	_____	_____	_____
driseog	_____	_____	_____
feothan	_____	_____	_____
fuinseog	_____	_____	_____
leoga	_____	_____	_____
loingseoir	_____	_____	_____
meon	_____	_____	_____
neodrach	_____	_____	_____
péitseog	_____	_____	_____
scríbhneoir	_____	_____	_____
spideog	_____	_____	_____

An fhóinéim 'f' le fuaim sa bhreis

Bíonn fuaim sa bhreis ag tús na bhfocal seo.

fánach	_____	_____	_____
fánaí	_____	_____	_____
fánán	_____	_____	_____
faoileoir	_____	_____	_____
faoiseamh	_____	_____	_____
faoistin	_____	_____	_____
faopach	_____	_____	_____
feochadán	_____	_____	_____
fuidreamh	_____	_____	_____
fuisseog	_____	_____	_____
faobhar	_____	_____	_____

An fhóinéim 'g' le fuaim sa bhreis

Bíonn fuaim sa bhreis ag tús na bhfocal seo.

geab	_____	_____	_____
geal	_____	_____	_____
gean	_____	_____	_____
gear	_____	_____	_____
geabaire	_____	_____	_____
gealt	_____	_____	_____
geall	_____	_____	_____
geanc	_____	_____	_____
gearr	_____	_____	_____

An fhóinéim 'l' le fuaim sa bhreis

Bíonn fuaim sa bhreis sna focail seo.

coileach	_____	_____	_____
comhairle	_____	_____	_____
cuileann	_____	_____	_____
doiléir	_____	_____	_____
fuílleach	_____	_____	_____
héileacaptar	_____	_____	_____
léachtóir	_____	_____	_____
meadáille	_____	_____	_____
milleán	_____	_____	_____
moille	_____	_____	_____
rámhaille	_____	_____	_____
sleamhain	_____	_____	_____
táille	_____	_____	_____
toilleadh	_____	_____	_____
bailiúchán	_____	_____	_____
truailiú	_____	_____	_____

An fhóinéim 'n' le fuaim sa bhreis

Bíonn fuaim sa bhreis sna focail seo.

ainneoin	_____	_____	_____
fírinne	_____	_____	_____
gaineamh	_____	_____	_____
neacht	_____	_____	_____
neamh	_____	_____	_____
neodrach	_____	_____	_____
niúmóine	_____	_____	_____
práinneach	_____	_____	_____
doineann	_____	_____	_____
toirneach	_____	_____	_____

An fhóinéim 'p' le fuaim sa bhreis

Bíonn fuaim sa bhreis sna focail seo.

páiste	_____	_____	_____
spád	_____	_____	_____
spás	_____	_____	_____
poill	_____	_____	_____
pointe	_____	_____	_____
spág	_____	_____	_____
spáslong	_____	_____	_____

Gutaí le Chéile

Cé go bhfuil gutaí taobh lena chéile sna focail seo, tá a bhfuaimeanna scartha óna chéile sna focail seo thíos.

bheadh	_____	_____	_____
buan	_____	_____	_____
buatais	_____	_____	_____
buíochas	_____	_____	_____
ciall	_____	_____	_____
cuach	_____	_____	_____
cuartha	_____	_____	_____
ealaíontóir	_____	_____	_____
fiaclóir	_____	_____	_____
fionnuar	_____	_____	_____
foluain	_____	_____	_____
fréamh	_____	_____	_____
fuath	_____	_____	_____
hiéana	_____	_____	_____
luamh	_____	_____	_____
luas	_____	_____	_____
rásaíocht	_____	_____	_____
scuaine	_____	_____	_____

Consain Bhanbha

Tá grúpaí litreacha sna focail seo nach gcluineann tú, tá siad banbh.

aidhm	_____	_____	_____
bladh	_____	_____	_____
draighneán	_____	_____	_____
eidhneán	_____	_____	_____
faighneog	_____	_____	_____
feighlí	_____	_____	_____
foghar	_____	_____	_____
maighdean	_____	_____	_____
modh	_____	_____	_____
réidh	_____	_____	_____
snaidhm	_____	_____	_____

Guta Cúnta

Cluineann tú guta sna focail seo nach bhfuil ann.

balbhán	_____	_____	_____
boilgeog	_____	_____	_____
bolgam	_____	_____	_____
cearrbhach	_____	_____	_____
dearfa	_____	_____	_____
deilgneach	_____	_____	_____
feirmeoireacht		_____	_____
forainm	_____	_____	_____
gairmiúil	_____	_____	_____
marbhán	_____	_____	_____
seanmóir	_____	_____	_____
stoirmiúil	_____	_____	_____
teilgeoir	_____	_____	_____
tionchar	_____	_____	_____

Comhfocail

Tá na focail seo déanta nuair a chuireann tú dhá fhocal le chéile. Amharc amach don séimhiú (h speisialta) a bhíonn ann in amanna sa dara cuid den chomhfocal.

aerlíne	_____	_____	_____
beathaisnéis	_____	_____	_____
bruachbhaile	_____	_____	_____
caochspota	_____	_____	_____
ceoldráma	_____	_____	_____
ceolfhoireann	_____	_____	_____
corpoideachas	_____	_____	_____
cúispás	_____	_____	_____
daonáireamh	_____	_____	_____
folúsghlantóir	_____	_____	_____
gaothscáth	_____	_____	_____
grianghraf	_____	_____	_____
lúthchleas	_____	_____	_____
pasfhocal	_____	_____	_____
pludgharda	_____	_____	_____
réinfhia	_____	_____	_____
ríomhphost	_____	_____	_____
scairdeitleán	_____	_____	_____

Focail Mhírialta

Ní leanann na focail seo rialacha litrithe na *Gaeilge*.

feadh	_____	_____	_____
fheabhas	_____	_____	_____
dul	_____	_____	_____
bhfaighidh	_____	_____	_____
tnúth	_____	_____	_____
fadhb	_____	_____	_____
rogha	_____	_____	_____
i ndiaidh	_____	_____	_____
teaghlach	_____	_____	_____
pingin	_____	_____	_____
scoth	_____	_____	_____
todhchaí	_____	_____	_____

